

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/sledztwa/akty-oskarzenia/141401,377-Akt-oskarzenia-przeciwko-Ryszardowi-S.html>
28.02.2026, 06:54

377. Akt oskarżenia przeciwko Ryszardowi S.

Prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku w dniu 15 lutego 2021 r., skierował do Sądu Rejonowego w Kwidzynie akt oskarżenia przeciwko Ryszardowi S.

Prokurator zarzucił oskarżonemu, że w dniu 1 grudnia 1950 r. w Kwidzynie, jako funkcjonariusz państwa komunistycznego, zatrudniony na stanowisku oficera śledczego Wojskowej Prokuratury Rejonowej w Gdańsku, występując w charakterze oskarżyciela publicznego na rozprawie przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Gdańsku na sesji wyjazdowej w Kwidzynie, w sprawie przeciwko Władysławowi K. przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, że nie mając podstaw do przypisania oskarżonemu we wspomnianym procesie, zarzucanego mu czynu, zakwalifikowanego w art. 87 w zw. z art. 86 § 2 dekretu PKWN z dnia 23 Kodeks Karny Wojska Polskiego, nie uwzględnił okoliczności łagodzących i popierał zatwierdzony przez Wojskowego Prokuratora Rejonowego w Gdańsku akt oskarżenia, wnosząc o wymierzeniu mu kary 6 lat pozbawienia wolności, podżegając w ten sposób sąd do bezprawnego skazania Władysława K., w wyniku czego został on pozbawiony wolności.

Tego samego dnia na rozprawie przed Wojskowym Sadem Rejonowym w Gdańsku na sesji wyjazdowej w Kwidzynie, Ryszard S. występował także przeciwko Aleksandrowi Z., podżegając sąd do wymierzenia mu kary w wysokości 5 lat więzienia za czyn, który w istocie nie wypełniał znamion czynu zabronionego z art. 87 w zw. z art. 86 § 2 dekretu PKWN z dnia 23 czerwca 1945 Kodeks Karny Wojska Polskiego.

W dniu 20 sierpnia 1950 r. Władysław K. wziął udział w zebraniu ZSZ w gromadzie Olszowica, gmina Sadliki, w świetlicy gromadzkiej, gdzie omawiano sprawy organizacyjne oraz kwestię zakładania spółdzielni produkcyjnych. Po wygłoszeniu referatu przez prelegenta, zabrał głos Władysław K. krzycząc: „oni są gorsi jak hitlerowcy i tak robią z nami, chłopami jak Hitler z Żydami, wszystkich nas chcą ujarzmić i zaprząć jak wołów w kołchozach (...)”. Ta wypowiedź stała się, po przeprowadzeniu postępowania przygotowawczego, podstawą przygotowania aktu oskarżenia w którym zarzucono wyżej wymienionemu, że „czynił przygotowania do zmiany przemocą demokratycznego ustroju Państwa Polskiego przez to, że swymi wypowiedziami wzbudzał u słuchaczy dyspozycje psychiczne do wrogich, gwałtownych wystąpień”. Wyrokiem z dnia 2 grudnia 1950 r. Wojskowy Sąd Rejonowy w Kwidzynie skazał Władysława K. na 5 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 3 lat oraz przepadek całego mienia skazanego na rzecz Skarbu Państwa.

Aleksander Z. został oskarżony o to, że „swoimi wrogimi wypowiedziami i prowokacyjnym zachowaniem się wzbudzał u słuchaczy dyspozycje psychiczne do wrogich gwałtownych

wystąpić.” Aleksander Z. przyznał się jedynie do tego, że zapytany przez jednego z gospodarzy o to, czy zapisałby się do spółdzielni produkcyjnej odpowiedział przecząco i dodał, że „że jeśli chcą to mogą mu ziemię odebrać”. Jednak przeprowadzono w stosunku do niego postępowanie przygotowawcze, przygotowano akt oskarżenia i w dniu 1 grudnia 1950 r. Wojskowy Sąd Rejonowy w Kwidzynie za „czynienie przygotowań do zmiany przemocą ustroju Polski Ludowej” skazał go na karę 2 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na okres 3 lat oraz przepadek całego mienia skazanego na rzecz Skarbu Państwa.

Wprawdzie sądy wyższej instancji odstąpiły w przypadku obydwu skazanych od części kary dotyczącej przepadku całego mienia na rzecz Skarbu Państwa, jednak obydwaj pokrzywdzeni odbyli długotrwałe kary więzienia. Aleksander Z. został zwolniony z więzienia w 1952 r. po odbyciu kary dwóch lat więzienia. Władysław K. ostatecznie został zwolniony z więzienia w październiku 1950 r.

Czyny zarzucone oskarżonemu w czasie jego popełnienia stanowiły przestępstwo opisane w art. 286 § 1 kk w zb. z art. 248 § 2 kk w zw. z art. 31 § 1 kk z 1932 r. Obecnie przestępstwa te opisano w art. 231 § 1 kk w zb. z art. 18 § 2 kk w zw. z art. 189 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – KŚZpNP (Dz. U. 2021.177 tekst jednolity).

W dniu 14 lutego 2022 r. Sąd Rejonowy w Kwidzynie wydał postanowienie o umorzeniu postępowania ze względu na śmierć oskarżonego.